HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

טימא [א] **טהרות ומת** [ב] **אלא קנסו בנו אחריו מ"ט** [ג] **היזק שאינו ניכר לא שמיה היזק קנסא דרבנן** (ד) [ד] **לדידיה קנסו רבנן לבריה לא קנסו רבנן: מתני' מעשה** [ה] **בזכר של רחלים זקן ושערו מדולדל וראהו** [ו] **קסטור אחד ואמר מה טיבו של זה אמרו לו בכור הוא ואינו נשחט אלא א"כ היה בו מום** [ז] **נטל פיגום וצרם** [ח] **אזנו ובא מעשה לפני חכמים והתירו** [ט] [י] **ואחר שהתירו הלך וצירם באזני בכורות אחרים ואסרו פעם אחת היו תינוקות משחקין בשדה וקשרו** [יא] **זנבי טלאים זה בזה ונפסקה זנבו של אחד מהם והרי הוא בכור ובא מעשה לפני חכמים והתירו ראו שהתירו הלכו וקשרו זנבות** [יב] **בכורות אחרים ואסרו** [יג] **זה הכלל כל שהוא לדעתו אסור שלא לדעתו מותר: גמ' פעם** (יג) **אחרת היה כו': וצריכא דאי אשמעינן עובד כוכבים דלא אתי למיסרך אבל קטן דאתי למיסרך אימא לא ואי אשמועינן קטן משום דלא אתי לאיחלופי בגדול אבל עובד כוכבים דאתי לאיחלופי בגדול אימא לא צריכא א"ר חסדא אמר רב קטינא לא שנו אלא דא"ל אא"כ היה בו מום אבל אם א"ל אם נעשה בו מום כמאן דא"ל זיל עביד ביה מומא דמי אמר רבא מכדי ממילא הוא מה לי היה מה לי נעשה אלא נעשה נמי ממילא הוא ולא שנא: זה הכלל כל שהוא לדעת אסור: לאיתויי מאי לאיתויי גרמא: שלא לדעת: לאיתויי מסיח לפי תומו: מתני' [יד] היה בכור** [טו] **רדפו בעטו ועשה בו מום ה"ז שוחטין עליו: גמ' א"ר פפא לא שנו אלא שבעטו בשעת רדיפה אבל לאחר רדיפה לא פשיטא מהו דתימא צעריה הוא דמדכר קמ"ל** [טז] **איכא דאמרי אמר רב פפא לא תימא בשעת רדיפה אין** [יז] **אבל שלא בשעת רדיפה לא אלא** [יח] **אפילו לאחר רדיפה נמי מאי טעמא צעריה [הוא] דמדכר** [יט] **א"ר יהודה** [כ] **מותר להטיל מום בבכור קודם שיצא לאויר העולם אמר רבא גדיא באודניה אימרא בשפוותיה איכא דאמרי אימרא נמי באודניה אימור דרך צדעיו נפק אמר** [כא] **רבא אכל ולא מיחזי פעי ומיחזי הוי מומא מאי קמ"ל תנינא** [כב] [כג] **החוטין החיצונות שנפגמו ושנגממו הפנימיות שנעקרו** [כד] **מ"ט לאו משום דכי פעי מיחזי אמר** [כה] **רב פפא רבא נמי טעמא דמתני' מפרש מאי טעמא נעקרו הוי מומא משום דכי פעי מיחזי: מתני' כל המומין הראויין לבא בידי אדם רועי ישראל נאמנין** [כו] **רועים כהנים אינן נאמנין רשב"ג אומר** [כז] **נאמן הוא על של חבירו ואין נאמן על של עצמו ר"מ אומר** [כח] **החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו: גמ' ר' יוחנן ור' אלעזר חד אמר** [כט] **רועי ישראל בי כהנים נאמנין ללגימא לא חיישינן רועי כהנים בי ישראל אין נאמנין מימר אמר כיון דקא טרחנא ביה לא שביק לדידי ויהיב לאחריני והוא הדין כהן לכהן דחיישינן לגומלין ואתא רבן שמעון בן גמליאל למימר נאמן הוא על של חבירו ואינו נאמן על של עצמו ואתא רבי מאיר למימר החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו וחד אמר רועי ישראל והן כהנים נאמנין**

מימר

מומא [לא] **טהרות ומת** [לב] **אלא קנסו בנו אחריו מ"ט** [לג] **היזק שאינו ניכר לא שמיה היזק קנסא דרבנן** (לד) [לה] **לדידיה קנסו רבנן לבריה לא קנסו רבנן: מתני' מעשה** [לו] **בזכר של רחלים זקן ושערו מדולדל וראהו** [לז] **קסטור אחד ואמר מה טיבו של זה אמרו לו בכור הוא ואינו נשחט אלא א"כ היה בו מום** [לח] **נטל פיגום וצרם** [לט] **אזנו ובא מעשה לפני חכמים והתירו** [מ] [מא] **ואחר שהתירו הלך וצירם באזני בכורות אחרים ואסרו פעם אחת היו תינוקות משחקין בשדה וקשרו** [מב] **זנבי טלאים זה בזה ונפסקה זנבו של אחד מהם והרי הוא בכור ובא מעשה לפני חכמים והתירו ראו שהתירו הלכו וקשרו זנבות** [מג] **בכורות אחרים ואסרו** [מד] **זה הכלל כל שהוא לדעתו אסור שלא לדעתו מותר: גמ' פעם** (מה) **אחרת היה כו': וצריכא דאי אשמעינן עובד כוכבים דלא אתי למיסרך אבל קטן דאתי למיסרך אימא לא ואי אשמועינן קטן משום דלא אתי לאיחלופי בגדול אבל עובד כוכבים דאתי לאיחלופי בגדול אימא לא צריכא א"ר חסדא אמר רב קטינא לא שנו אלא דא"ל אא"כ היה בו מום אבל אם א"ל אם נעשה בו מום כמאן דא"ל זיל עביד ביה מומא דמי אמר רבא מכדי ממילא הוא מה לי היה מה לי נעשה אלא נעשה נמי ממילא הוא ולא שנא: זה הכלל כל שהוא לדעת אסור: לאיתויי מאי לאיתויי גרמא: שלא לדעת: לאיתויי מסיח לפי תומו: מתני' היה בכור** [מו] **רדפו בעטו ועשה בו מום ה"ז שוחטין עליו: גמ' א"ר פפא לא שנו אלא שבעטו בשעת רדיפה אבל לאחר רדיפה לא פשיטא מהו דתימא צעריה הוא דמדכר קמ"ל** [מז] **איכא דאמרי אמר רב פפא לא תימא בשעת רדיפה אין** [מח] **אבל שלא בשעת רדיפה לא אלא** [מט] **אפילו לאחר רדיפה נמי מאי טעמא צעריה [הוא] דמדכר** [נ] **א"ר יהודה** [נא] **מותר להטיל מום בבכור קודם שיצא לאויר העולם אמר רבא גדיא באודניה אימרא בשפוותיה איכא דאמרי אימרא נמי באודניה אימור דרך צדעיו נפק אמר** [נב] **רבא אכל ולא מיחזי פעי ומיחזי הוי מומא מאי קמ"ל תנינא** [נג] [נד] **החוטין החיצונות שנפגמו ושנגממו הפנימיות שנעקרו** [נה] **מ"ט לאו משום דכי פעי מיחזי אמר** [נו] **רב פפא רבא נמי טעמא דמתני' מפרש מאי טעמא נעקרו הוי מומא משום דכי פעי מיחזי: מתני' כל המומין הראויין לבא בידי אדם רועי ישראל נאמנין** [נז] **רועים כהנים אינן נאמנין רשב"ג אומר** [נח] **נאמן הוא על של חבירו ואין נאמן על של עצמו ר"מ אומר** [נט] **החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו: גמ' ר' יוחנן ור' אלעזר חד אמר** [ס] **רועי ישראל בי כהנים נאמנין ללגימא לא חיישינן רועי כהנים בי ישראל אין נאמנין מימר אמר כיון דקא טרחנא ביה לא שביק לדידי ויהיב לאחריני והוא הדין כהן לכהן דחיישינן לגומלין ואתא רבן שמעון בן גמליאל למימר נאמנין הוא על של חבירו ואינו נאמן על של עצמו ואתא רבי מאיר למימר החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו וחד אמר רועי ישראל והן כהנים נאמנין**

מימר

גדיא באודניה. כשרואה שמיעוט הראש בחוץ יכול להטיל מום בחוץ (ס) **ואין לו לחוש** [סא] **מרישא האוזן שמא יצא הראש וחזר דמעתה שאזיז הגדי גדולות דרך חזיס לצאת במיעוט הראש אימרא בשפוותיה אבל באוזניה לא** [סב] **ויש לו לחוש שמא יצא רוב הראש וחזר: איכא דאמרי אימרא נמי באודניה** [סג] **[אימור] דרך צדעין נפק. כיון שרואה עכשיו מיעוט** [סד] **חוץ אין לומר שמא יצא לאשו ורובו וחזר** [סה] **והא אימר כמו ודאי כמו חייסי' שמא חוץ לחומה לנו דפרק השולח בשבת** (דף קנא.) [סו] **ודחייסינן שמא איחבוהו וכתבוהו דפרק אחד דיני ממונות** [סז] (סנהדרין לב.) **ורבא דהכא** ס"ל (ג) **כרב חסדא דפ' בהמה המקשה** (חולין סט:) **דלרב הונא דאמר התם יצא שליש ומכרו לעובד כוכבים** [סח] **ויצא שליש אחר קדוש ולא חלה המכירה כלל כיון דנפק לנפוף רובא דאיתגלי מילתא דלמפרע קדוש** [סט] **מ"כ הכא נמי** [ע] **שיצא רוב אחרי כן איגלאי מילתא דהוה קדוש מעיקרא ונתחייב** [עא] **ממה שמטיל מום בבכור ואיכא לאוקמי הא** [עב] **דרב יהודה אליבא דרב הונא** [עג] **כשלא יצא כלל וסוגיא נמי דריש כילד מערימין** (תמורה כד:) **דמוקי דרב יהודה בזמן הזה ולא חזי להקרבה ופריך אי בזמן הזה מאי למימרא ומשני מהו דתימא נגזר דילמא נפיק רוב לאשו וקא שדי מום** [עד] **מומא קמ"ל הכא נמי דלא כרב הונא דלדידיה במיעוטו לאשו נמי איכא איסורא ולא ה"ל למינקט רוב לאשו ועוד התם** [עה] **דקאמר ליה רב עמרם לרב ששת אמר על הבכור עם יצאת רובו יהא עולה עולה הוי אי בכור הוי** [עו] **נמי דלא כרב הונא דמשמע** [עז] **דפשיטא דקודש יצאת רובו יכול להפקיע** [עח] **קדושת בכור אם לא נחלק בין מכירה להנך:**

מימר

טימא [לא] **טהרות ומת** [לב] **אלא קנסו בנו אחריו מ"ט** [לג] **היזק שאינו ניכר לא שמיה היזק קנסא דרבנן** (לד) [לה] **לדידיה קנסו רבנן לבריה לא קנסו רבנן: מתני' מעשה** [לו] **בזכר של רחלים זקן ושערו מדולדל וראהו** [לז] **קסטור אחד ואמר מה טיבו של זה אמרו לו בכור הוא ואינו נשחט אלא א"כ היה בו מום** [לח] **נטל פיגום וצרם** [לט] **אזנו ובא מעשה לפני חכמים והתירו** [מ] [מא] **ואחר שהתירו הלך וצירם באזני בכורות אחרים ואסרו פעם אחת היו תינוקות משחקין בשדה וקשרו** [מב] **זנבי טלאים זה בזה ונפסקה זנבו של אחד מהם והרי הוא בכור ובא מעשה לפני חכמים והתירו ראו שהתירו הלכו וקשרו זנבות** [מג] **בכורות אחרים ואסרו** [מד] **זה הכלל כל שהוא לדעתו אסור שלא לדעתו מותר: גמ' פעם** (מה) **אחרת היה כו': וצריכא דאי אשמעינן עובד כוכבים דלא אתי למיסרך אבל קטן דאתי למיסרך אימא לא ואי אשמועינן קטן משום דלא אתי לאיחלופי בגדול אבל עובד כוכבים דאתי לאיחלופי בגדול אימא לא צריכא א"ר חסדא אמר רב קטינא לא שנו אלא דא"ל אא"כ היה בו מום אבל אם א"ל אם נעשה בו מום כמאן דא"ל זיל עביד ביה מומא דמי אמר רבא מכדי ממילא הוא מה לי היה מה לי נעשה אלא נעשה נמי ממילא הוא ולא שנא: זה הכלל כל שהוא לדעת אסור: לאיתויי מאי לאיתויי גרמא: שלא לדעת: לאיתויי מסיח לפי תומו: מתני' היה בכור** [מו] **רדפו בעטו ועשה בו מום ה"ז שוחטין עליו: גמ' א"ר פפא לא שנו אלא שבעטו בשעת רדיפה אבל לאחר רדיפה לא פשיטא מהו דתימא צעריה הוא דמדכר קמ"ל** [מז] **איכא דאמרי אמר רב פפא לא תימא בשעת רדיפה אין** [מח] **אבל שלא בשעת רדיפה לא אלא** [מט] **אפילו לאחר רדיפה נמי מאי טעמא צעריה [הוא] דמדכר** [נ] **א"ר יהודה** [נא] **מותר להטיל מום בבכור קודם שיצא לאויר העולם אמר רבא גדיא באודניה אימרא בשפוותיה איכא דאמרי אימרא נמי באודניה אימור דרך צדעיו נפק אמר** [נב] **רבא אכל ולא מיחזי פעי ומיחזי הוי מומא מאי קמ"ל תנינא** [נג] [נד] **החוטין החיצונות שנפגמו ושנגממו הפנימיות שנעקרו** [נה] **מ"ט לאו משום דכי פעי מיחזי אמר** [נו] **רב פפא רבא נמי טעמא דמתני' מפרש מאי טעמא נעקרו הוי מומא משום דכי פעי מיחזי: מתני' כל המומין הראויין לבא בידי אדם רועי ישראל נאמנין** [נז] **רועים כהנים אינן נאמנין רשב"ג אומר** [נח] **נאמן הוא על של חבירו ואין נאמן על של עצמו ר"מ אומר** [נט] **החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו: גמ' ר' יוחנן ור' אלעזר חד אמר** [ס] **רועי ישראל בי כהנים נאמנין ללגימא לא חיישינן רועי כהנים בי ישראל אין נאמנין מימר אמר כיון דקא טרחנא ביה לא שביק לדידי ויהיב לאחריני והוא הדין כהן לכהן דחיישינן לגומלין ואתא רבן שמעון בן גמליאל למימר נאמנין הוא על של חבירו ואינו נאמן על של עצמו ואתא רבי מאיר למימר החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו וחד אמר רועי ישראל והן כהנים נאמנין**

מימר

מסה מעט: או שנגממו. שנחתכו בראשן מלמעלה בעומק ולא חיסרו כלום הוי מוס הומיל ונראו [סא] **אותן חוטין: פנימיות. שהשיניים הגדולות קבועות בהן שקורין מייסיליר"ש: שנעקרו. לגמרי הוי מוס כדמפרש ואזיל הומיל וכי פעי מיחזי אבל פגימה או גימוס אינו ניכר בהם שהרי חבוטות** [סב] **בפה: מאי טעמא. הוי פנימיות מוס אפילו** [סג] **בעיקרא: מתני' הראויין לבא ע"י אדם. שיש לומר אדם הטילו בו כגון נסמית עינו ונקטעה ידו ונסדקה אזנו: רועי ישראל נאמנין. לומר מאליהן נאמרו לו: רועי כהנים אין נאמנין. דנחשדו בדבר. ובגמרא מפרש מאי קרי רועי ישראל ומאי קרי רועי כהנים. אלא דנקט רואין לבא בידי אדם כגון בעל חמש רגלים או עינו אחת גדולה כשל עגל או קטנה כשל חוח דהוי מוס שאין אדם נחשד עליו:** [סד] **דרשב"ג ור"מ מפרש בגמ': גמ' חד אמר. מתני' דקתני רועי ישראל נאמנין** [סה] **אפילו הן עומדים בצית הכהנים שהבכור שלהם: ללגימא לא חיישינן. דליחשדיה שמא על ידי אדם בא לו בכוונה ורועה זה משקר ובא להטירו כדי שישחטו רבו כהן ואפילו ממנו עמו:** [סו] **והא דקתני רועי כהנים אין נאמנין הכי קאמר רועים שהן כהנים אין נאמנין אם הבכור ביד ישראל דנחשד אלא עצמו הטילו** [סז] **בו: המימר**

להטיל בהן מום וכן אימרא מוציא שפתיו קודם: אימר דרך צדעיו נפק. והוציא צדעיו ואזניו קודם שאר אבריו: אי צרם שפתיו וכשהוא אכיל לא מיתחזא במומא וכשהוא פעי מיתחזי: החוטין. השיניים החיצונות שנומדות לפני הפה: וכשנגממו. שנתחכו והעיקרין קיימין: והפנימיות. שיניים שנעקרו לגמרי הוי מום: רועים ישראל נאמנין. לומר מעצמו נעשה מום זה ומום זה התירו חכם: רועים כהנים אין נאמנין דחשודין הן להטיל מומין: ר"י ור"א מפרשי מתניתי' רועי ישראל בי כהנים רועי בהמות כהנים נאמנין לומר מום זה מעצמו היה והתירו חכם: ללגימא לא חיישינן. כלומר דלא אמרינן דמשום הכי משתרי עליהיה דבעו למיכל לאויר העולם. כי היכי דלא ליתו ביה לידי תקלה. אבל אחר שיצא כולו אסור. דהא קידשוהו כותלי רחם: באודניה. לפי שהגדי אזניו גדולות ומרוצאן חוץ לרחם קודם שאר אבריו ויכול

אסרו: וצריכא. דקתני והתירו והתירו תרי זמני דאי אשמעינן עובד כוכבים קסדור משום הכי התירו. דלא קא אתי למסרך דלית ביה למיגזר משום מסרך מלתא דעובד כוכבים הוא ולא איכפת (ליה) [לן] באיסור משום הכי התירו: אבל קטן דאתי למיסרך. דאי שרית השתא דילמא אתי למעבד כשהוא גדול אימא לא: ואי אשמעינן קטן. מעשה דתינוקות משום הכי התירו דלא אתי לאיחלופי בגדול: אבל עובד כוכבים קסדור דאתי לאיחלופי בגדול ישראל דמאן דחזא לעובד כוכבים גדול דהטיל מום וקסבר דישראל הוא ואתי לאיחלופי בגדול ישראל שמא יטיל מום אימא לא לישרו צריכא: לא שנו דהתירו אלא דאמרי ליה לקסדור אינו נשחט אלא א"כ היה בו מום אבל אמר רב: לאיתויי מסיח לפי תומו דאפ'

ע) ל"ל זכר של רחלים זקן. היינו כזכר שלא היה בו מום: ושערו מדולדל וכו'.

מסורת הש"ם

א) [גיטין נב. וש"נ], ב) [במסה שבמשניות מ' ראה], ג) לאחר רדיפה לא אלא אפילו כו' ל"ק, ד) לעיל ג: לקמן נג. תמורה כד:, ה) [לקמן לז. לט.], ו) יומא עח. לעיל לב., ז) ר"ל דסטיל מוס לבכור לאשון והתירו על יד ל"ק, ח) וכי פעי מיחזי אפ"ה הוי מוס שבגלוי ל"ק, ט) בו בעקרו ל"ק, י) בי ישראל והא ל"ק, כ) בו דמימר הד"ל ל"ק, ל) גי' ל"ק ואין לו לחוש שמא יצא רוב הראש בראש קודם שיצא אחוזן וחזר דמעתה כו' כל"ל, מ) והאי מיתור ל"ק, נ) כרבה דפ' ל"ק, ס) [ע' בחולין דף קט ע"ב תוס' ד"ה רב הונא], ע) [שם כה.],

הגהות הב"ח

(א) גמ' דבבנן הוא לדידיה: (ב) שם פעם אחת היו כו' ואיכא: (ג) רש"י ד"ה אימתא וכו' ומזיז קצרות ומגן נראות: (ד) ד"ה מוטין וכו' חוטמו שנפגמו שניטלה מהם:

גליון הש"ם

מתני' וקשרו זנבות בכורות. ע' בלח"מ פ"ז דב"מ סי' ז:

לעזי רש"י

טונפל"ש [טינפלי"ש]. צדעים.
ינציב"ה [יינציבי"ש]. חניכים.
מיישיליר"ש. (שיניים טוחנות.

מוסף רש"י

טימא טהרותיו לא קנסו בנו אחריו. לשלם, ומע"ג שהוא מייב לשלם כדתנן בהמקזקין (גיטין נב:) המטמא והמקדש והמנסך שוג פטור ומזיד מייב (שם מד:). **היזק שאינו ניכר.** הטומאה אינה ניכרת בפירות, לא שמיה היזק. לחייב נכסיו מן המוליה (שם). **קודם שיצא לאויר העולם.** ועדיין לא נתקדש, דבכור נרחם אלא קדושתיה, דכמיב כל הבכור אשר יולד, ולא הוי כמטיל מום בקדשים (לעיל ג:). **גדיא באודניה.** שהגדי יוצא דרך צדעיו וגרמות לאזיס אחלה, אימרא בשפוותיה. שפי הטלה יוצא אחלה (תפורה כד:). **החוטין החיצונות.** ויש לנו ל"ש בנאחלא שבאחלא הפה, שנפגמו. שחסרו מעט, ושנגממו. שנחתכו בסכין כרוחבו ולא חיסרו אלא כעין סדק (לקמן לז:). **רועים כהנים אינן נאמנין.** לומר מאליו נפל בו מום זה, לפי שנחשדו כהנים להטיל מומין בבכורות בזמן הזה כדי להחזיק בשחיטה, ואם הניח בכור להלאותו לאכסה לריך שני עדים עמו שמאליו נפל בו מום זה (סנהדרין ל: וכעי"ז ביצה כז:).

רבינו גרשום

טימא טהרותיו לא קנסו בנו לעולם: (ג) זקן. שלא היה בו מום ושערו מדולדל לפי שהיה אסור בגיזה: פיגום. רומח: (זכר של רחלים. היינו בכור): כל שהוא לדעתו. לדעת הבעלים אסור ושלא לדעתו דלא ציוו בפירוש הבעלים לא לקסדור ולא לתינוקות משום הכי התירו. אבל כשצרם באזני בכורות אחרים והתינוקות נמי ולא מיחזו בידם הבעלים היינו לדעתם משום הכי

עין משפט נר מצוה

לד א מיי' פ"ז מהל' מודע ומזיק הלכה ג:
לה ב ג מיי' פ"ב מהל' בכורות הל' יב טור"ש יו"ד סי' שיג סעיף ב:
לו ד מיי' שם הל' יא טור"ש שם סעיף ד:
ה [מיי' שם טור"ש שם] לז ו מיי' שם הל' יד טור"ש שם סעי' ז:
לח ז מיי' פ"ב מהל' מאכלות מזנה הל' ג:
לט ח מיי' פ"ב מהל' בכורות הל' ז טור"ש יו"ד סי' שיד סעי' ג:
מ ט מיי' שם הלכה טז טור"ש שם סעי' ב:

שיטה מקובצת

(א) טימא שהרותיו של חבירו ומת: (ב) דרבנן הוא: (ג) מעשה. עי' תוס' לעיל (דף כד ע"ב) וולקמן (דף נג ע"א): (ד) וראהו קסדור אחד: (ה) וצרם את אזנו: (ו) והתירו ראה שהתירו הלך וצרם: (ז) וקשרו זנבות טלאים: (ח) בכור רודפו ובעטו ועשה כו' הרי זה ישחוט עליו: (ט) א"ד אמר ר"פ לא תימא בשעת רדיפה אין שלא בשעת רדיפה לא אלא לאחר רדיפה נמי מ"ט צעריה הוא דקא מדכר: (י) אמר רב פפא אכל: (יא) הנינא חוטין החיצונות אות ה' נמחק: (יב) שנעקרו. ס"א הפנימות שנעקרו מ"ט: (יג) אמר רבא רב פפא נמי: (יד) נאמנין רועי כהנים: (טו) שהרי טהרותיו מונחות: (טז) תיבת היה נמחק: (יז) נפל בו מאליו: (יח) לדעת שהמטיל את המום נתכוין: (יט) דמשמע שיטול בו: (כ) תומם עם העובד כוכבים ואומרים ראה זקן זה לא ישחט לעולם: (כא) ואפילו הוא כהן: (כב) עד שיקדשנו רחם: (כג) ויכול להטיל בו מום: (כד) ואזניו קטנות ואינן: (כה) על מומין שבגלוי: (כו) שקורין ניי"ב החיצונות: (כז) חוטמו שנפגמו שניטל מהם: (כח) תיבת אותן נמחק: (כט) חבורות הם בפה: (ל) עליו רשב"ג ור"מ: (לא) נאמנין ה"ק רועים שהם ישראלים נאמנים עליו ואפילו הן: (לב) לחוש מדיצא האוזן: (לג) לא דיש לו: (לד) באודניה אימר דרך צדעים: (לה) מיעוט הראש לחדן אין לו לחוש שמא יצא ראשו ורובו וחזר והאי אימר הוי כמו: (לו) החיישינן שמא: (לז) ממונות ואומר רבי דרבא דהכא: (לח) כוכבים וחזר ויצא: (לט) נמי כי יצא רוב: (מ) ונתחייב במה שהטיל מום: (מא) הא דרבא כרב הונא לשון הרא"ש: (מב) שדי ביה מומא: (מג) הוי ס"א ההיא נמי: (מד) דפשיט ליה דקודם כו': (מה) להפקיע ממנו קדושת כו' מכירה דעכו"ם להנך:

רבינו גרשום (המשך)

דאמר אא"כ נעשה בו מום קרי מסיח לפי תומו: היה בכור. איל רודפו לנגחו ובעטו הנרדף כדי להבריחו ממנו ועשה בו מום הרי זה ישחט עליו דלא נתכוון לעשות בו מום: צעריה הוא דמדכר. מה שנגחו ומחמת כן הוא בועטו ואינו מתכוין למום ולישרי קמ"ל דלא: מותר לאדם להטיל מום בבכור קודם שיצא כולו לאויר העולם. כי היכי דלא ליתו ביה לידי תקלה. אבל אחר שיצא כולו אסור. דהא קידשוהו כותלי רחם: באודניה. לפי שהגדי אזניו גדולות ומרוצאן חוץ לרחם קודם שאר אבריו ויכול